

LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES EN LA RELACIÓ PARES/FILLS

Tant la família com l'escola són dues institucions d'educació primordials que comparteixen unes funcions comuns:

- L'escola transmet coneixements i continguts, ensenya procediments per a que els alumnes sàpiguen fer coses ells mateixos i transmet valors, actituds i normes en el marc d'una convivència.
- La família també transmet una sèrie de coneixements, ensenya a fer coses als fills i transmet unes actituds, uns valors i unes normes.

Però, així com l'escola ho transmet d'una manera formal, intencionada, seqüencial, amb objectius i activitats específiques, la família ho fa d'una manera informal, sense preparar res, aprofitant qualsevol situació de la dinàmica familiar en la que **la dimensió afectiva** és importantíssima, determina les relacions entre pares i fills i té un pes específic que no és tant evident a l'escola.

És aquesta relació afectiva la que han de cuidar més els pares en relació als fills en tota l'etapa escolar, ja que constitueix la base que recolzarà i afavorirà el correcte desenvolupament del fill i permetrà els aprenentatges. Per tant, pensem que és en aquesta dimensió on els pares han d'invertir més esforços si es vol garantir que el procés educatiu dels fills es dugui a terme de la forma més adequada possible, sense entrebancs ni angoixes.

En un breu repàs de les etapes evolutives, veiem que fins **els tres anys i mig** el nen és absolutament possessiu i exclouent i és a partir d'aquesta edat que comença a ser conscient que el món no està orientat cap a ell si no que existeixen **els altres**. Això és una greu i dura constatació: creia que els pares només s'ocupaven d'ell i descobreix que els pares s'estimen i que volen també als altres germans; descobreix que no és el centre del món en tot i per a tots i que hi ha una vida afectiva familiar fora d'ell. Ha d'abandonar, endemés, la relació nen – mare tant estreta els primers anys de vida i ha d'aprendre a no exigir-ho tot, a tenir en compte als altres, a contentar-se amb el que vulguin donar-li i a no sentir-se sol; a sobre, els ha d'estimar. Són les primeres passes en el camí de la relació social.

A partir del moment que descobreix l'existència de circuits afectius externs, ha d'acceptar-los i esforçar-se en abandonar el seu exclusivisme, així com a participar en la vida dels altres. Evidentment, no és de manera formal com se senten aquestes coses, si no inconscientment, i la seva manera de reaccionar i de protestar tampoc pot ser conscient, si no a través d'un comportament pertorbat que revela la complexitat dels sentiments que entren en joc.

A partir dels tres anys, comença a sentir l'autoritat paterna – fins al moment, el pare era un company de joc, aquell que se'l posa sobre els genolls i se'l penja de les espatlles. Comença a adonar-se de la seva presència i de vegades autoritat dins la família i tracta d'oposar-se a la descoberta d'aquesta autoritat sobre tot tenint en compte que és la causa principal que la mare no sigui completament seva.

M. NÚRIA COMAS FORNAGUERA, EAP B-05 BADALONA
Xerrada famílies d'Educació Infantil al CEIP Planas i Casals curs 1999-2000

Al final d'aquest període descobreix també la diferència de sexes que té una comprensió diferent pels nens o les nenes en funció de la fisiologia de cada sexe: les preguntes sobre aquesta qüestió s'han de respondre amb senzillesa i claredat evitant l'error o la falsedat.

El pensament evoluciona al mateix temps que l'afectivitat i perd, a poc a poc, el centrar-se en un mateix. El llenguatge es va constituint progressivament i les adquisicions de vocabulari augmenten a un ritme força ràpid. Mitjançant el llenguatge, el nen és capaç de reconstruir les seves accions passades i d'anticipar les accions futures: el nen parla per a sí mateix i per als demés. El llenguatge permet explicar les seves accions, facilita el poder reconstruir el passat i evocar en la seva absència els objectes i les conductes i anticipar les accions futures encara no executades: aquest és el punt de partida del pensament.

El joc constitueix una activitat real del pensament; la seva funció consisteix en satisfer el jo mitjançant una transformació de la realitat en funció dels desigs. La forma de pensament d'aquesta primera infància és el pensament intuïtiu: afirmació sense demostració, és la intel·ligència pròpiament pràctica.

En l'etapa infantil es produeixen fets gratificants i d'altres que no ho són tant. El fill dóna els primers passos, pronúncia les primeres paraules, i més tard, articula converses i concreta sentiments, normalment engrescadors per als pares. A la vegada es mou per tota la casa, ho toca tot, menja amb desordre, li és molt difícil obeir, és poc net i endreçat, etc. Coses que els pares poden viure com una agressió a la seva forma adulta de viure. Normalment, la majoria de cases són pensades pels adults i per als adults i als nens els manca espai per moure's en llibertat. Si diem que tenir un fill requereix temps per atendre'l, també haurem de renunciar a part de l'espai, en tot cas haurem d'organitzar l'espai de que disposem de manera que l'infant pugui fer el tipus de vida que li correspongui. Això vol dir acceptar-lo tal i com és.

Prop **dels quatre anys**, el futur pot semblar esperançador, ganes de veure'ls grans. És en aquesta edat en que el nen o la nena donen el que reben sense reserves. Si se senten estimats, estimen i ho demostren. Cal que adquirim consciència de personalització del fill: no és un objecte per endreçar ni un animaló per alimentar, és sobretot un ésser viu amb una identitat personal que s'ha de respectar, conèixer i valorar.

Entre els quatre i cinc anys és el moment important de desenvolupament i adquisició progressiva de les capacitats bàsiques que permetran posteriorment els aprenentatges i la maduració: el raonament, el llenguatge, la parla, els hàbits personals, l'atenció, la percepció, la psicomotricitat, la memòria.

Encara que aquestes capacitats són objecte de treball a l'escola, cal que com a pares les sapiguem i fem un paper d'estimulació de totes elles, creant les condicions i els ambients adequats.

El compartir vivències, el joc interactiu amb el nen, la utilització del llenguatge, l'entendre el que passa al seu voltant, el proporcionar-li possibilitats per a que es

M. NÚRIA COMAS FORNAGUERA, EAP B-05 BADALONA
Xerrada famílies d'Educació Infantil al CEIP Planas i Casals curs 1999-2000

pugui moure, el facilitar-li l'aprenentatge d'hàbits d'ordre i neteja són els aspectes bàsics d'aquesta etapa.

Quins són els aspectes bàsics que inclou la dimensió afectiva de les relacions pares – fills ?

- **L'estima.** Tos els nens i nenes, fills i filles tenen necessitat de sentir-se estimats. Hem de procurar que aquesta estima es personalitzi en cadascun dels fills per mantenir la seva individualitat i, sobretot, es manifesti de totes les maneres possibles – verbals i no verbals- per assegurar-nos que se sentin veritablement estimats.
- **L'acceptació.** Hem d'acceptar als fills tal i com són, encara que no acceptem algunes de les seves conductes. Hem de saber diferenciar el que el fill és del que el fill fa i mai hem de mostrar reprovació pel que és com a persona si no pel que ha fet en un moment determinat (i que pot ser bo o dolent). Hem d'ajudar-lo a desenvolupar al màxim les seves possibilitats i recursos a partir del que és i actuant només sobre el comportament que manifesta, sense posar en entredit la seva base personal. No és fàcil, però hem de fer esforços per a que això sigui així
- **L'autoestima** Hem de procurar crear un clima familiar i de relació amb els fills que els proporcionin una imatge d'ells mateixos positiva i real, que els ajudi a adquirir confiança i seguretat personal a l'hora d'afrontar qualsevol tipus d'activitat o situació, especialment de tipus escolar o d'aprenentatge. Els pares són com un mirall on el fill s'hi veu reflectit, per tant, la manera com reaccionin davant determinats comportaments o conductes –jutjant, criticant, lloant, valorant, raonant, imposant, sobreprotegint, ...- l'actitud de confiança que mostrin i la manera com li parlin, determinaran la imatge que es farà el fill d'ell mateix com a persona vàlida o no vàlida, útil o inútil, digna o no digna de ser estimada.

Els infants volen agradar als seus pares sempre en tot allò que fan, hi busquen la seva aprovació i si el que reben són missatges negatius o de menyspreu, la seva autoestima baixarà considerablement i bloquejarà l'energia vital i les ganes de fer coses.

Això no vol dir que quan faci una cosa mal feta li hem de deixar passar, si no que li hem de fer veure però sense utilitzar qualificatius negatius que impliquin un judici sobre la seva persona, si no simplement manifestant la nostra reacció respecte a allò que ha fet i que no ens ha agradat.

Exemple: “ets un desordenat” no és el mateix que dir “no m'agrada que l'habitació estigui d'aquesta manera”.

Hi ha d'haver un equilibri entre les lloances i les “bronques”, de manera que tant hem de valorar el fill quan ha mostrat un bon comportament i ha actuat d'acord amb les nostres normes, com quan ha estat tot el contrari. De vegades tendim a fixar-nos en allò que el fill no ha fet o ha fet malament, d'acord amb una intenció educativa, ignorant el valor que pot tenir per al fill aprovar, valorar i lloar totes aquelles conductes o fets adequats tant a casa com a l'escola.

M. NÚRIA COMAS FORNAGUERA, EAP B-05 BADALONA
Xerrada famílies d'Educació Infantil al CEIP Planas i Casals curs 1999-2000

- **La comunicació** Que entre pares i fills hi ha d'haver comunicació, no és aportar cap novetat. Ara bé, com ha de ser aquesta comunicació? Algunes apreciacions:
  - s'ha d'anar en compte en no confondre el diàleg amb el monòleg i la comunicació amb l'alliçonament;
  - durant el diàleg s'ha de compartir allò que s'està parlant, mostrar veritable interès pel que ens està explicant amb entusiasme i, sobretot, hi ha d'haver capacitat d'escolta i espais de silenci que donin temps a entendre el que s'ha dit i d'elaborar la resposta.

En aquest sentit, hem de tenir més paciència quan parlem amb els fills de qualsevol edat i procurar no avançar les respostes, esperar a que s'ordenin les idees i es formuli una resposta raonada, fer preguntes obertes que impliquin pensar i no preguntes que només suposin dir si o no.

Cal, també, esperar i donar temps per a que sorgeixi la necessitat de comunicació per part dels fills i hem d'entendre que en un moment determinat poden no tenir ganes de parlar i explicar coses. Podem, en aquests casos, donar alternatives de comunicació com l'expressió gràfica: dibuixos i contes. El nen ha de saber que: "quan vulguis explicar-m'ho, només has de dir-m'ho".

El paper dels pares, tot i que costa, és mantenir una actitud ferma respecte a les normes i hàbits que volem instaurar, donar un bon model que el nen pugui imitar. En aquesta etapa es desenvolupa en els nens/nenes una gran capacitat per percebre tot allò que succeeix en el seu entorn tant a nivell perceptiu com afectiu. Aquest fet és transcendental a l'hora d'aconseguir una bona relació amb els fills.

L'actitud i la predisposició dels pares i els mestres són punts clau de la relació entre la família i l'escola, la qual s'hauria de basar en la cooperació i el diàleg, la confiança mútua i el manteniment de la independència de cadascú. Però, aquest és tema per a una posterior trobada.